

Formidling af undervisningsforløb og aktiviteter: Aktiviteter til AP

Overskrift: Sprog og teknologi

Manchet:

Dette forløb introducerer eleverne til forskellige gratis sprogteknologier, og inviterer dem til at gå på opdagelse i dem. Forløbet består af en videointroduktion til sprog og teknologi og en række aktiviteter, og er henvendt til faget Almen Sprogforståelse. Hver aktivitet varer ca. 40 minutter.

Formålstekst

Formålet med forløbet er at gøre eleverne nysgerrige på og kritiske over for, hvordan de bruger sproglige og teknologiske kompetencer hver dag. Forløbet får eleverne til at tænke over de muligheder og begrænsninger computermedieret kommunikation tilbyder. Når vi snakker sprog og teknologi, så skelner vi som regel mellem to slags teknologi. Den slags teknologi der hjælper mennesker med at kommunikere med hinanden, og så den slags teknologi som mennesker skal kommunikere med. Fokus er i aktiviteterne på begge slags teknologier.

1. Planlægning/overvejelser

Forløbet består af 2 aktiviteter med 3 øvelser i hver. Øvelserne kan stå alene, men er tiltænkt et kortere forløb, hvor eleverne får forståelse for de to typer sprogteknologi. Forløbet består af en introduktion til sammenhængen mellem sprog og kultur samt indsigt i analyseniveau i forhold til at se sammenhænge mellem sprog og samtidig se forskelle og ligheder. Eleverne kan se den tilhørende video, der introducerer til kernekoncepter.

2. Forløbets opbygning

- 1. Eleverne ser video om sprog og teknologi**
- 2. Eleverne stiller opklarende spørgsmål omkring sprog og teknologi på klassen**
- 3. Eleverne laver nogle af eller alle opgaver som foreslået nedenfor**

Aktivitet 1: Hjælpemidler i gymnasiet

Teknologi er overalt i vores hverdag. Også i gymnasiet. Den her øvelse handler om at lave en fælles teknologioversigt for hele klassen som de kan tage med sig i sprogundervisningen resten af gymnasietiden.

Opgave 1)

- 1) Skriv så mange (teknologiske) sprog-hjælpemidler op på tavlen som I kender og bruger.
- 2) Del teknologierne op i kategorier i forhold til, hvad I tænker, de kan bruges til (f.eks oversættelsesværktøjer, opslagsværk, computerforfatter, der skriver opgaver for dig automatisk, etc). Eksempler på oplagte teknologier er fx Google translate, Bing, Siri, Ordbøger på nettet, osv.

Opgave 2)

- 1) Gå i små grupper. Hver gruppe vælger en oversættelsesteknologi og en online ordbog, som de skal teste, vurdere og lave en kort guide til.
- 2) Karakteriser teknologien: Hvilken type teknologi er det? Og hvad kan sådan en teknologi?
- 3) Test teknologien:
 - a) *Oversættelsesteknologier*. Prøv med nogle "svære sætninger" og se hvor gode oversættelserne er:
 - i) Husk godt fodtøj, der kan være en del sjap
 - ii) Det er mig en gåde
 - iii) Der er ugler i mosen
 - iv) Hvem synger den søde dame for
 - v) Han springer badut
 - vi) Prøv med nogle andre (længere og kortere) sætninger. Hvilke er gode - hvilke er dårlige?
 - vii) Prøv at køre alle de oversættelser, I har lavet, igennem igen, men den anden vej (er der fx blevet oversat fra dansk til engelsk, skal der nu oversættes fra engelsk til dansk)
 - b) *Opslagsteknologier*. Prøv at se, om I kan finde ud af, hvad disse ord betyder, enten i en dansk-dansk ordbog. Eller i en dansk-fremmedsprog ordbog:
 - i) Brynde
 - ii) Besørge
 - iii) Bollemælk
 - iv) Olm
 - v) Sandru
 - vi) Sjuft
 - vii) Prøve med andre ord.
- 4) Vurdér teknologien:
 - a) Hvordan var det at bruge teknologien? Var den brugervenlig og intuitiv?
 - b) Hvad var teknologien god til? Giv et eksempel.
 - c) Hvad var teknologien ikke god til? Giv et eksempel.
 - d) Hvornår tænker I, at man kan bruge teknologien?
 - e) Hvornår tænker I, at man ikke skal bruge teknologien?
 - f) Hvordan kunne man lave teknologien bedre?

Opgave 3)

Kort opsummerende klasses Diskussion om hvilke teknologier, der er gode at bruge og hvornår.

- 1) Hver gruppe præsenterer deres vurderinger af deres to sprogteknologier.
- 2) Klassen diskuterer i plenum, hvilke teknologier, de vil bruge hvornår og laver klassens teknologi-guide, med en oversigt over hvilke værktøjer, der er gode til hvad.
 - a) **BONUS:** Vi opfordrer til at man finder et sted (online) at lægge den her guide så eleverne har adgang til den gennem hele deres gymnasietid. Eventuelt kan tidligere års guides og evalueringer af teknologien bruges af næste års elever til at undersøge om der er sket noget siden sidste år.

Aktivitet 2: Snyd botten

Øvelsen handler om at teste chatbots online. Selvom øvelsen i princippet kan stå alene, er det en god idé at eleverne har en vis forståelse for at beskrive talehandlinger og sprogets aktiviteter.

En chatbot er i princippet et computerprogram, som kan svare, når man foretager bestemte sprogaktiviteter (f.eks stiller et spørgsmål). Måden de her bots er lavet på kan variere. Mange af de bots man kan finde på virksomheders hjemmesider til at guide potentielle kunder forsøger simpelthen *bare* at genkende nøgleord (f.eks kuglegrill) og så levere virksomhedens produkter og informationer om det produkt som svar. Mere *raffinerede* er de bots, der forsøger at imitere menneskelig tale/chat online. Øvelserne her er designet til at teste forskellige chatbots, der er designet til at imitere menneskelig tale.

Her er nogle eksempler på bots (men man kan søge sig frem til flere online):

<https://www.pandorabots.com/mitsuku/>

<https://www.eviebot.com/en/>

<https://www.elbot.com/>

<http://p-bot.ru/en/>

Opgave 1)

Eleverne skal først spekulere over, hvilke typer sproghandlinger, de tænker, at en bot er god og dårlig til. Den første opgave handler om at forberede sit "interview" af en bot ved at tænke over nogle sætninger, der foretager forskellige sproghandlinger og emner

- 1) Lav nogle sproghandlinger
 - a) Lav en hilsen der er nem at genkende som hilsen
 - b) Lav en hilsen der er svær at genkende som hilsen
 - c) Lav et spørgsmål i spørgsmålsformat (interrogativ syntaks, fx "Er du træt?")
 - d) Lav et spørgsmål i ligefrem ordstilling (deklarativ syntaks, fx "Du er træt?")
 - e) Lav to andre sproghandlinger
- 2) Overvej nogle emner at tale med botten om.
 - a) Find et emne som I tænker det er nemt for botten at tale om
 - b) Find et emne som I tænker det er svært for botten at tale om

Opgave 2)

Nu skal botten testes. Mens eleverne tester botten, opfordres de til at tage screenshots af de situationer, de synes er imponerende og de situationer, de ikke mener botten kommer heldigt ud af:

- 1) Stil jeres forberedte spørgsmål til botten, og diskuter jeres forberedte emner.
- 2) Snak frit med botten: Vær *sød* og svar på alle botten's spørgsmål på en almindelig samtale-agtig måde. Det vil sige, svar som du ville gøre i en almindelig samtale med en af dine venner.
- 3) Snak frit med botten: Vær kritisk overfor botten's svar. Stil den dybdegående opklarende spørgsmål og vend tilbage til ting, som I har snakket om tidligere i samtalen.
- 4) Vurder botten's performance:
 - a) På en skala fra 1-10: hvor god var den til at tale?
 - b) Hvad var I imponerede over?
 - c) Hvad var den dårlig til?

Opgave 3)

Med udgangspunkt i opgave 2, diskutér på klassen om chatbots er tæt på eller langt fra at kunne tale som mennesker. Diskussionen kan evt. faciliteres af en lærer. Kom evt. ind på:

- 1) Simuleret tale vs. sprog
- 2) Chatbots som værktøj og assistenter
- 3) Andre muligheder for brug
- 4) Hvad er næste niveau for chatbots? Hvad kunne være fedt de kunne?

3. Evaluering

Evalueringen af aktiviteterne kan fint udgøres af en refleksionsøvelse, hvor eleverne får lidt tid (fx 3 minutter) til at reflektere alene over følgende spørgsmål:

- Hvad er det mest interessante, jeg tager med mig fra i dag?
- Kan jeg bruge viden om sprogteknologier til noget (fx i arbejds- eller studiesammenhæng)?

Derefter snakker eleverne (fx 3 minutter) med sidemanden om, hvad de hver især har tænkt, og til sidst opsummeres refleksionen med en diskussion i plenum på klassen.

Forløbet er lavet af Sprogzonen